

В. В. Венгер, О. М. Кушніренко

Синдикати

СИНДИКАТИ (від лат. *syndicus* — представник інтересів іншої особи) — форма монополістичних об'єднань підприємств однієї галузі, що зберігають юридичну та виробничу самостійність, але централізують збут продукції через спільний орган. Основною метою С. є координація продажів продукції, стабілізація цін, розподіл ринків збуту та обмеження конкуренції між учасниками об'єднання для досягнення спільних інтересів — зниження витрат, підвищення прибутковості та посилення впливу на ринку. Термін «С.» спочатку використовували у юридичному контексті, згодом — на позначення економічних і соціальних об'єднань. У 19—20 ст. С. стали поширеною формою організації підприємств у різних галузях промисловості, особливо в умовах монополізації ринків. У економічній теорії С. визначають як групу осіб або організацій, які об'єдналися чи докладають спільних зусиль для виконання домовленостей або проведення операцій чи переговорів. Вони відіграють важливу роль у розвитку економіки та суспільства, виступають інструментом концентрації капіталу, захисту інтересів учасників, централізації збуту та регулювання ринку. Основні характеристики С.: юридична та виробнича самостійність, централізований збут продукції через спільний орган, координація продажів і розподіл ринків збуту, регулювання цін і обмеження конкуренції між учасниками, розподіл фінансових та інших ризиків для підвищення ефективності діяльності. Часто вони є проміжною формою між картелем і трестом. Розрізняють бізнес-С.: об'єднання компаній для спільної реалізації продукції, закупівель сировини, розподілу ризиків, фінансування великих проєктів (банківські С. для надання великих кредитів); професійні С.: організації, що захищають права та інтереси працівників певної галузі або професії; промислові та торговельні С.: історично виникали для регулювання цін і виробництва, розподілу ринків збуту, обмеження конкуренції. Серед найвідоміших — алмазний С. «Де Бірс» (світовий лідер у галузі збуту необроблених алмазів, що контролює ціни та обсяги продажів на світовому ринку), С. автозаводів США (один із найбільших профспілкових С. світу, що захищає права працівників автомобільної галузі), професійні С. Франції (об'єднання працівників різних галузей для захисту своїх економічних і соціальних інтересів), «Продамета», «[Продвугілля](#)».

Рекомендована література

1. Маслов А. О. Деякі питання синдикування української промисловості в кінці XIX — на початку XX ст. // Історія нар. госп-ва та екон. думки України. 2005. Вип. 37—38;
2. Лагутін В. Д., Бакалінська О. О., Вертелева О. В. та ін. Конкуренція і конкурентна політика: категорії та поняття. К., 2009;
3. Чекушина Ю., Перетокін А. Промисловий розвиток та інженерне підприємництво Донецько-Придніпровського регіону (1880—1917 рр.). Д., 2013;
4. Романюк Н. Й. Роль підприємців і підприємництва в економічній модернізації Південно-Східної України: 1861—1914 рр. // Універсум історії та археології. 2019. Вип. 2, № 1.

Бібліографічний опис:

Синдикати / В. В. Венгер, О. М. Кушніренко// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-890747>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).